VIIKONVAIHDE

PASSIPAIKALLA

Demokratian keksijät

Kuntauudistajat ovat vihdoin havahtumassa siihen tosiasiaan, että suurkunnat vievät päätösvallan yhä kauemmas kuntalaisten hyppysistä. Nyt on keksittävä malleja, jotka näyttävät parannukselta, vaikka todellisuudessa mikään ei muutu.

Kuntaministeri **Henna Virkkunen** (kok.) väläyttää suurkuntien jakamista vaalipiireihin, jotta syrjäistenkin alueiden asiat tulisivat päättäjien tietoon.

Virkkunen on harjoittanut ankaraa uudelleenharkintaa. Vielä kuukausi sitten hän tyrmäsi Kuntaliiton Rahoitusfoorumissa tarmokkaasti kunnallisvaalien sääntöjen peukaloimisen, kun Kiuruveden miehet vaativat sivukulmien huomioimista mahdollisen Suur-Iisalmen vaaleissa. Nyt Virkkunen antaisi kiuruvetisille samanlaisen roolin kuin Suomen suuriruhtinaskunnalla oli tsaari Nikolai II:n Venäjän duumassa.

RKP kova kuulemaan

Oikeusministeri **Anna-Maja Henriksson** (r.) esittää kunnan sisäisten vaalipiirien ohella harkittavaksi myös kunnanosavaltuustoja. Taitaa olla hallituksen yhtenäisyydelle liian kova pala.

Kun esimerkiksi Etelä-Karjalan maakuntaa kaavaillaan yhdeksi kunnaksi, miten uusi kunnanvaltuusto poikkeaisi maakuntavaltuustosta ja kunnanosavaltuustot nykyisistä kunnanvaltuustoista?

Henrikssonin mallissa on se huono puoli, että se vaatii kaksia vaaleja. Kokoomuksen äänekäs helsinkiläisjuntta vastustaa ehdottomasti kaikkea, mikä se heikentäisi tulevan Suur-Helsingin ylipormestarin valtaa. Äskeisessä välikysymyskeskustelussa kokoomuslaisista vain Ilkka Kanerva vilkutteli maakuntamallin perään.

Henriksson laimentaakin esitystään puhumalla vapaaehtoisista sopimuksista joko budjettivallalla tai ilman tai sitten ”aivan epävirallisia järjestelyjä”.

Henriksson korostaa, että palveluun turvautuville on annettava mahdollisuus kertoa, mitä mieltä he siitä ovat. RKP:n puheenjohtaja, puolustusministeri **Stefan Wallin** on näyttänyt hyvää esimerkkiä. Hän on kiertänyt lopetettavissa varuskunnissa korvat tukittuina kuulemassa, mitä mieltä siellä ollaan.

Kimurantti jäsenäänestys

Hallitus sai vastattavakseen jo kolmannen välikysymyksen kuukauden sisällä. Keskusta hermostui peruspalveluministeri **Maria Guzenina-Richardsonin** (sd.) jatkuviin poissaoloihin.

Keskustan suurin mielenkiinto on kuitenkin kohdistumassa kesän puheenjohtajavaaliin. Kunniapuheenjohtaja **Paavo Väyrynen** kiertää kenttää ikinuoruuden innolla. Puheenjohtaja **Mari Kiviniemen** uskollisen aisaparin **Mauri Pekkarisen** ilmoittautumista on odoteltu jo pari viikkoa Väyrysen lentoa sekoittamaan.

Julkista kiistaa käydään muun muassa siitä, pitäisikö puheenjohtajasta järjestää jäsenäänestys. Vuonna 2012 siihen on oikeasti mahdollisuus, koska ensi kertaa puolueen historiassa jäsenrekisteri on jonkinlaisessa kunnossa.

Sormi suussa ollaan vain jäsenäänestyksen muodosta. Postiäänestys olisi paras, mutta se maksaa tolkuttomasti. Viime vuonna kokeiltu internetkysely tavoitti vain murto-osan innokkaimmista. Osastojen huoleksi jätetty esivaali kohtelee eri alueita hyvin vaihtelevasti eikä turvaa vaalisalaisuutta nettikyselyä paremmin.

Untuvikko täräytti

Erään mittauksen mukaan lahtelainen **Mika Kari** (sd.) on suurelle yleisölle tuntemattomin kansanedustaja. Kari ryhtyikin railakkaasti heti nostamaan profiilia julistamalla kuntauudistuksen kritiikin opportunististen professorien työksi.

Vakavalla mielellä asioihin suhtautuva entinen kuntaministeri **Tapani Tölli** (kesk.) ihmetteli, miten Kari leimaa viikoittain eduskunnan kuultavana käyvät asiantuntijat noin vain opportunisteiksi.

Joka tapauksessa untuvikkokansanedustaja pamautti aikamoisen leiman keskeisen perustuslakiasiantuntijan, akatemiaprofessori **Kaarlo Tuorin** ja kumppanien otsaan.

Edustajatoveria ei saa täysistunnossa kutsua valehtelijaksi, vaikka tämä puhuisi miten pehmeitä. Eduskunnan asiantuntijoita voi näköjään nimitellä miten tahansa puhemiehen värähtämättä.

PEKKA ALAROTU

VIIKON VÄRSSY

kuitukiulu kohta jälleen
ympyräänsä ajaa
kuskin riemul´, rahan tulol´
ei mitään ole rajaa

saksan auto, lapsilasti
ajotaito vajaa
kynttilöillä, murheen määräl´
ei mitään ole rajaa

JUHA AALTOILA

MT 50 VUOTTA SITTEN – LA 17.3.

Uusia paikkakuntia liittyy automaattiseen puhelinliikenteeseen

Viisi paikkakuntaa pyritään tämän kevään aikana liittämään automaattiseen kaukopuhelinliikenteeseen. Kotkan kaukopuhelinkeskuksen automatisointityöt saataneen päätökseen tk. 26. pnä ja seuraavien kuukausien aikana toivotaan saatavan kaukovalinnan piiriin myös Kouvola, Tammisaari, Orivesi ja Jämsä. Tähän mennessä on kaukopuhelinliikenteestä automatisoitu noin 25 % eli kahdeksan kaupungin ja kolmen pienemmän paikkakunnan verkkoryhmät. Lähivuosien työsuunnitelmiin kuuluu lisäksi Turun, Maarianhaminan, Seinäjoen, Vaasan, Kuopion, Oulun ja Pohjois-Suomen liittäminen automaattisen kaukopuhelinliikenteen piiriin.

Kuppi kerrallaan kauneutta kattaukseen

Keramiikkataiteilija Kati Tuominen-Niittylä haluaa vapauttaa pöydän kattajan turhista paineista. ”On paljon sinkkuperheitä, jotka ostavat pieniä settejä eivätkä aina enää koko astiastoa.”

Arabian taideosastoyhdistys juhlistaa yhteisnäyttelyssä suomalaisen keramiikkataiteen tarinaa. **Kati Tuominen-Niittylä** on yhdistyksen puheenjohtaja ja yksi kahdeksasta eturivin taiteilijasta.

Taiteilijan uniikkityöt ovat näyttelyssä saaneet seurakseen värikkään pöydällisen KoKo-astioita. Esillä on monia värivaihtoehtoja, jotka eivät ole päässeet tuotantoon asti, kuten vaaleanpunaiset espressokupit.

”Syöminen osa elämää”

KoKo-astioiden suunnittelu sujui yhteistyössä taiteilija **Kristiina Riskan** kanssa.

”Olemme perheenäitejä ja meillä on samansuuntainen makumaailma. Kummankin perheeseen kuuluu nuoria aikuisia, joilta on kiva kysyä mielipidettä.”

Perhe tarkoittaa yhä useammin sinkkuja ja lapsettomia pariskuntia. Kaappeihin ei Tuominen-Niittylän mielestä ole pakko ostaa perinteiseen tapaan kokonaisia astiastoja.

”Me painamme päälle uutta ajattelua. Näiden astioiden joukkoon voi kytkeä jonkun vanhan Arabian astian tai vaikka tuontiastian, josta hirveästi tykkää.”

”Ei tarvitse määritellä, mikä yhdistelmä on paras. Jokaisella on silmää laittaa pöytään astioita. Syöminen on osa elämää.”

Mielikuvia karjakeittiöstä

Uniikkitöitä syntyy, kun tehtaalle ei ole tekeillä mitään.

Mustiin ruukkuihin mieltynyt taiteilija arvelee lapsuuden mielikuvien vaikuttavan yhä jossain takaraivossa taiteen tekemiseen.

”Vietin paljon kesiä tädin luona maalla. Aikuisena olen tajunnut, miten paljon olen sieltä saanut vaikutteita.”

”Mielikuvani on, että istun karjakeittiössä ja katselen valoa vasten kaikenlaisia kippoja ja pönttöjä. Yksityiskohtia en näe mutta tuoksun kyllä muistan.”

Japanilaista jousiammuntaa

Pääsy Arabian taiteilijaksi vaati Tuominen-Niittylältä sinnikkyyttä. Hän aloitti taideopinnot Ateneumin iltalinjalla ja päätyi vuosikymmeneksi somistamaan Fazerin Kluuvikadun myymälää.

Taideteollisen korkeakoulun ja ensimmäisen oman näyttelyn jälkeen ovi aukeni Arabian tehtaalle. Työsuhde on kestänyt yli kolme vuosikymmentä.

Lähes yhtä kauan taiteilija on harrastanut japanilaista jousiammuntaa. Lajin aktiivisia harrastajia on Suomessa kolmisenkymmentä.

Harrastus kysyy kärsivällisyyttä. ”Jousiammunta on oikeastaan oman luonteeni havainnointia ja kouluttamista. Opin siinä myös tätä työtä ja suhdetta muihin ihmisiin.”

Teekannuja Fiskarsiin

Moni muistaa taiteilijan veistokselliset kannut, mutta nyt hän suunnittelee ensimmäistä kertaa elämässään teekannuja.

Teekannu on eräänlainen keraamikon taitojen mitta.

”Sisäpiireissä yleensä kysytään, oletko koskaan tehnyt teekannua. Siinä on monta asiaa hallittavana kannusta kahvaan. Kaiken lisäksi teekannulla pitää olla sielu.”

Kati Tuominen-Niittylän töitä nähdään ensi kesänä Fiskarsin näyttelyssä.

TARJA HALLA

Arabian 9. kerros -yhteisnäyttely
Galleria Arabiassa 27.5. asti.
Ke–pe 12–18, la–su 10–16.
Hämeentie 135, Helsinki.

Kädet savessa Helsingin kattojen yllä

Joukko eturivin keramiikkataiteilijoita työskentelee Helsingin kattojen yllä Arabian tehtaan vintillä. Korkea sijainti ei tarkoita asettautumista ihmisten yläpuolelle.

”Taiteilijan pitää kehittyä myös ihmisenä”, professori **Heljä Liukko-Sundström** painottaa.

Liukko-Sundström on taiteilijayhteisön veteraani. Tänä vuonna tulee kuluneeksi 50 vuotta siitä, kun hän tuli Arabian palvelukseen.

Eläkkeelle jäänti ei ole suinkaan uraa katkaissut. Seuraava näyttely on ensi syksynä.

”Ei mikään Idols-kilpailu”

”Tämä ala ei ole mikään Idols-kilpailu, jossa hetkessä tullaan joksikin. Taito kehittyy, mutta jos sanottavaa ei ole, työ on ihan tyhjän päällä.”

”Jokainen meistä kilpailee itsensä kanssa.”

Taiteilija muistuttaa, että keramiikalla on ihmiskunnan historiassa suuri merkitys.

”Ihmisen historiaa tutkitaan edelleen niin, että keramiikkaa kaivetaan maasta. Se jää kertomaan meistä. Sen takia keramiikkataide on melkein pyhää.”

Liukko-Sundström uskoo Arabian astioiden herättävän suuria tunteita suomalaisissa. Kannut ja kipot tulivat maaseudunkin osuuskauppoihin jo sukupolvia sitten.

”Ei kukaan aikuinen suomalainen ihminen ole päässyt hautaan livahtamaan syömättä tai juomatta Arabian astioista”, hän sanoo.

TARJA HALLA

MARKKU VUORIKARI

”Tykkään juoda oranssista kupista tänä aamuna ja valkoisesta huomenna. Samaa tekee meillä kotona koko muu porukka”, Kati Tuominen-Niittylä kertoo.

Musta vaihtui yllättäen vihreään, Kati Tuominen-Niittylä esittelee uusinta uniikkiteosta.”Rakastan yllätyksiä.”

Kim Simonssonin keramiikkaveistoksia on ollut esillä ympäri maailmaa.

FAKTAT

Valmistusta neljässä maassa

Arabian tehdas on Fiskars-konsernin keraamisen osaamisen keskus.
Tuotanto on alan laajinta Pohjoismaissa. Viime syksynä tehtaalle valmistui uusi massan- ja lasitteenvalmistuslaitos.
Tuotteita myydään sekä Arabia- että Iittala-tuotemerkillä.
Keraamista tuotantoa on Suomen lisäksi Thaimaassa, Indonesiassa ja Etelä-Koreassa.
Tehdas aloitti ruotsalaisen Rörstrandin tytäryhtiönä Helsingissä 1874. Osakekanta siirtyi suomalaisille 1916.
Uudeksi omistajaksi tuli 1948 Wärtsilä-yhtymä, 1990 Hackman-konserni, 2004 Ali Group ja vielä samana vuonna pääomasijoitusyhtiö yhdessä toimivan johdon kanssa.
Fiskars osti Iittala Groupin ja siihen kuuluvan Arabian tehtaan 2007.

KIRJAN KUVITUSTA

KIRJA

Valkoinen ja musta kannu kuuluvat Kati Tuominen-Niittylän Storybirds-sarjaan.

Tarinoita taiteilijoista

”Työ on usein yksinäistä puurtamista, jossa itsekin tietää, etteivät kaikki asiat ole ollenkaan loksahtaneet kohdalleen.”

Näin kuvaa työtään moneen kertaan palkittu professori **Heikki Orvola** teoksessa Arabian 9. kerros. Hän on suunnitellut Arabialle viisi astiastoa ja lisää on luvassa.

Maanläheiset henkilökuvat kahdeksasta taiteilijasta ovat toimittaja **Raija Forsströmin** teoksen parasta antia. Nuorin taiteilijoista on Runo-astioiden koristelija **Heini Riitahuhta**.

Teoksen loistokas kuvitus tukee lukuelämystä.

Arabian tehtaalla toimi vuosikymmeniä valovoimainen taideosasto. Arvostettuja taiteilijoita olivat muun muassa **Birger Kaipiainen**, **Kaj Franck**, **Toini Muona** ja **Kyllikki Salmenhaara**.

1970-luvun alussa taideosasto oli suurempi kuin koskaan. Sitten tuli lama ja Kaj Franck sai potkut. Taideosastolle jäi vain kolme taiteilijaa, yhtenä heistä **Heljä Liukko-Sundström**.

Taideosasto lakkasi olemasta, kun viimeinen taiteilija jäi virallisesti eläkkeelle.

Forsströmin mukaan oli pitkälti professori Liukko-Sundströmin ansiota, että vuonna 2003 perustettu taideosastoyhdistys ja sen taiteilijakunta saivat vuokrasopimuksella pitää työtilansa.

Taiteilijat ovat jatkaneet yhteistyötä Arabian tehtaan kanssa. Kuukausipalkan sijaan myydään yksittäisten tuotteiden valmistusoikeuksia.

TARJA HALLA

Raija Forsström: Arabian 9. kerros. Taideosasto ja sen taiteilijat. 44 sivua. Kirjapaja.